

FRÄKENKÄRRETS NATURRESERVAT

<u>Beslutets innehåll</u>	sid
Länsstyrelsens beslut	1
Översiktskarta	1
Uppgifter om naturreservatet	2
Beskrivning av reservatet och skälen för beslutet	3
FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET	3
A. Föreskrifter om markanvändningen	3
B. Föreskrifter om att tåla visst intrång	4
C. Föreskrifter om ordningen i reservatet	4
Ärendets handläggning	5
Vilka som deltagit i beslutet	6
Bilagor	6
Sändlista	7

Bertil Höije
0155- 264061

2001-12-14

231-4209-2001

Enligt sändlista

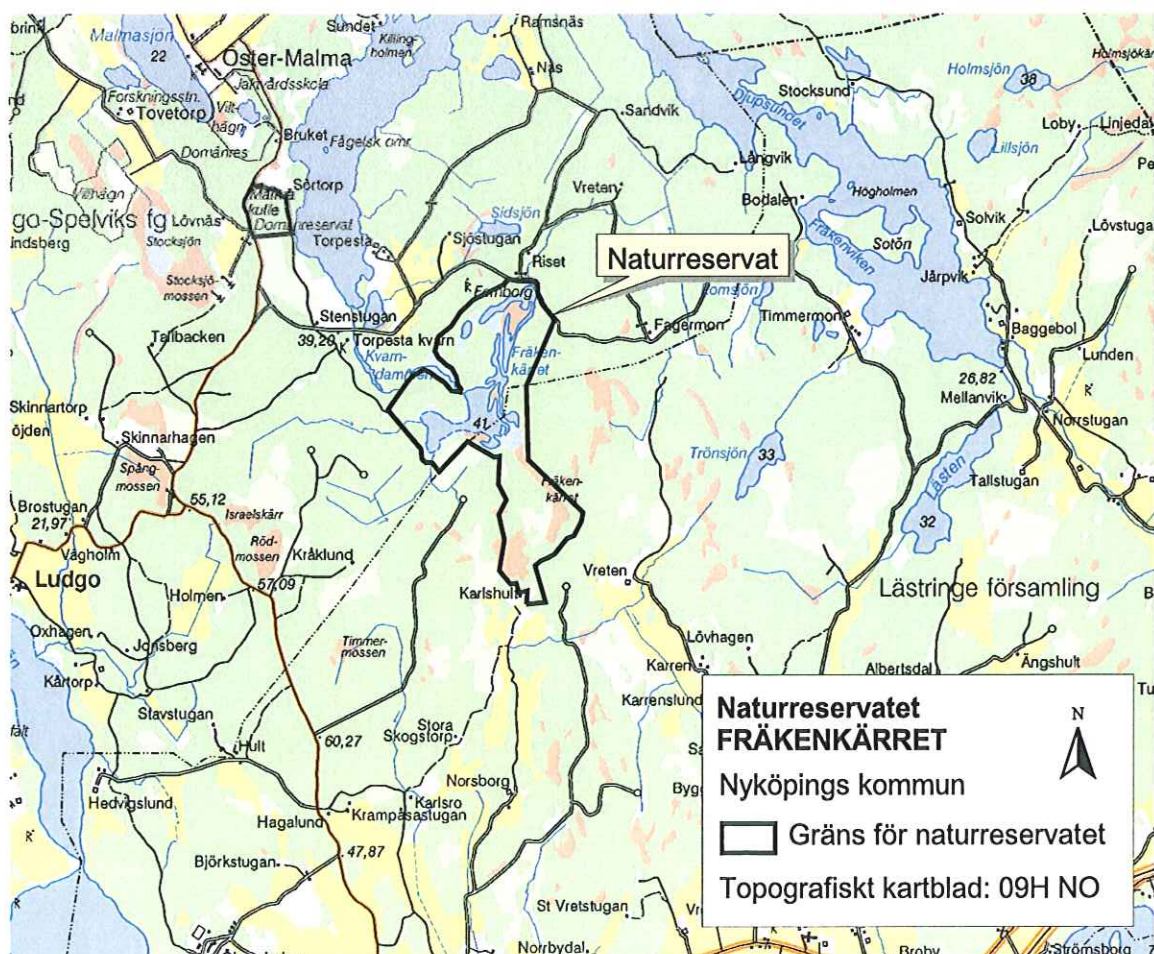
Beslut om utökning av Fräkenkärrets naturreservat i Nyköpings kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, samt nedan angivna reservatsföreskrifter och skötselplan, förklarar länsstyrelsen det område som markerats på bifogade karta (bilaga 1) som naturreservat.

När detta beslut vinner laga kraft upphör länsstyrelsens beslut angående Fräkenkärrets naturreservat från den 25 september 1998 att gälla.

Översiktskarta

2001-12-14

231-4209-2001

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets benämning:	Fräkenkärrets naturreservat
Objektnummer:	0480-02-075
Kommun:	Nyköping
Registerområde:	Ludgo- Spelviks församling
Lägesbeskrivning:	Ca 3,5 km sydost om Öster- Malma jaktvårdsskola, topografiska kartan nr 097 4, ekonomiska kartor nr 097 65, 097 66, 097 75 och 097 76
Gräns:	Reservatets gräns är markerad med heldragen linje på bifogad karta, bilaga 1
Fastigheter:	Torpesta 1:24 samt del av Ökna säteri 1:1, Bogsta- Norrby 2:12 och del av Trollesund 2:1
Markägare:	Staten (Naturvårdsverket), Landstinget Sörmland och Johan Löwen
Areal:	ca 141 ha
Därav landareal:	ca 117 ha
Naturtyper enligt Natura 2 000:	
- västlig taiga (9010)	ca 94 ha
- dytrofa sjöar och småvatten (3160)	ca 24 ha
- öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	ca 23 ha
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

Beskrivning av reservatet och skälen för beslutet

Reservatet som fått sitt namn av våtmarksområdet Fräkenkärret är beläget strax söder om sjön Likstammen. Kärret - som egentligen utgörs av en igenväxande damm - har tidigare tjänat driften vid Torpesta kvarn. Kvarndriften upphörde i början av 1940-talet. Fräkenkärret är centralt beläget i reservatet och omges av en bård av barrträdsdominerad skog. På vissa ställen har skogen naturskogsprägel medan andra partier är stark påverkade av skogsbruk. I naturskogen växer bl.a. knärot, en art som minskat kraftigt i länet i takt med naturskogarnas tillbakagång. På flera platser har också grön sköldmossa påträffats. Inom de två nyckelbiotoperna i reservatets södra del, har både gammelgranslav och granticka påträffats. Inom ett av dessa områden förekommer rikligt med död ved med högstubbar och lågor. Inom båda nyckelbiotoperna påträffas gammal, delvis senvuxen granskog. Spår av en skogsbrand kan man finna inom ett mindre område längre norr ut, väster om kärret. Det är ändå våtmarken som i huvudsak sätter sin prägel på området och ger reservatet dess karaktär. Det är också till våtmarksområdet som de största naturvärdena är knutna. Våtmarksvegetationen domineras av vitmossor och starr. Däremot förekommer inte, som namnet på reservatet kan antyda, något påtagligt inslag av sjöfräken eller andra fräkenarter i området. Huvuddelen av den mossbevuxna marken är mycket sank och förädisk att ta sig ut på. Växtligheten är typiskt för dymosskärr med dyblad, hästsvans och dybläddra och en stor förekomst av den i länet sällsynta strängstarren. Kärret har en säregen morfologi genom mosaiken av gungflyn och öppet vatten. Fågellivet är särpräglat och innehåller arter känsliga för störning. Trana häckar i området och de senaste åren (slutet av 1990-talet) har också sångsvan gjort häckningsförsök. Andra arter i området är storlom och fiskgjuse, pärluggla, sparvuggla, grönbena och mängder av grågäss och kanadagäss. Efterhand som skogen kring Fräkenkärret får utvecklas fritt, kommer hela reservatsområdet att få en allt starkare vildmarksprägel.

Reservatet ligger inom ett större område som omfattar sjön Likstammen samt utbredda skogs- och våtmarksområden runt sjön som i sin helhet är klassat som riksintresse för naturvärden.

Syftet med reservatet är att:

- skydda och utveckla områdets naturskogsqualitéer
- bevara ett säregnet träskliknande våtmarksområde av stor betydelse som fågelbiotop
- säkra gynnsam bevarandestatus för ett Natura 2000- område med följande naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv: västlig taiga, dytrofa sjöar och småvatten, öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

Föreskrifter

För att trygga syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad
4. anordna upplag
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
6. avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd än vad som framgår av skötselplanen
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. framföra motordrivet fordon förutom älgragare för transport av fäلت vilt
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
11. kalka mark eller vatten
12. bedriva jakt på fågel med undantag för fastigheten Bogsta-Norrby 2:12, i reservatets södra del (se beslutskartan), där inga inskränkningar i jakten har beslutats. I samband med den fågeljakt som förekommer några gånger under året i dammen nordväst om reservatsgränsen, får eventuell eftersöksjakt, dvs. att hundar apoteras skjutna fåglar, också bedrivas inom reservatet

Anm. Fram till och med den 30 juni 2002 har dock Holmen AB kvar jakträtten på det område som staten har förvärvat av fastigheten Torpesta 1:14, som ägdes av Holmen. Därefter kommer staten att ta ställning till om och ev till vem jakträtten skall arrenderas ut.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av och upplysning om reservatet
2. uppsättning av informationstavlor på platser som bestäms i samband med utmärkningen av reservatet samt eventuellt anläggande av mindre parkeringsplats efter samråd med Svenska Jägareförbundet

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon
2. tälta
3. elda
4. störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
- 6 a. plocka växter eller växtdelar med undantag för bär
- 6 b. plocka eller samla lavar eller svampar med undantag för matsvamp

7. fånga och insamla ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs, t.ex. levande och död ved
8. medföra okopplad hund eller annat husdjur med undantag för jakt med drivande/stötande hund eller för eftersök
9. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen anser att beslutet går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med en kommunala översiktsplanen.

Ärendets handläggning

Genom dåvarande föreståndaren för Öster- Malma Jaktvårdsskola, Lambert von Essens försorg, har de stora naturvärdena vid Fräkenkärret uppmärksamats. Länsstyrelsen har allt sedan 1970- talet varit medveten om områdets höga naturvärden. I avvaktan på att arbetet skulle påbörjas med att säkerställa området som naturreservat har Länsstyrelsen och Domänverket samrått om hur planerade avverkningar skall hanteras inom det tilltänkta reservatsområdet. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 föreslog länsstyrelsen att staten skulle behålla ett område runt Fräkenkärret på grund av dess höga naturvärden. Naturvårdsverket förde därefter förhandlingar med Domänverket om detta. Samtidigt förde Domänverket, senare Assi-Domän AB, förhandlingar om att sälja hela markinnehavet kring Öster- Malma till Svenska Jägareförbundet. När Svenska Jägareförbundet 1993 förvärvade Öster- Malma fastigheterna fanns därför i köpekontraktet inskrivet, att området kring Fräkenkärret skulle övergå till naturvårdsfonden. De exakta gränserna för det område som skulle överföras direkt till naturvårdsfonden var inte klara vid tidpunkten för markförvärvet. Diskussionerna om den slutgiltiga fastighetsgränsen har därefter förts mellan Svenska Jägareförbundet och Länsstyrelsen. Del av fastigheten belägen i kärrets sydöstra hörn tillhörande Norrby Säteri har 1997 köpts av Naturvårdsverket. Markköpen och fastighetsbildningen är nu avslutade varvid den nya fastigheten Torpesta 1:24 har bildats för naturvårdsändamål. Huvuddelen av våtmarksområdet ägs därför numera av staten, (Naturvårdsverket). En kil av landstingsägd mark i kärrets södra del låg dock utanför reservatet. Lika så tillhörde den innersta delen av en liten vik i Fräkenkärrets sydvästra del Sjösa Gård AB. Länsstyrelsen har dock hela tiden ansett att det skulle vara lämpligt om hela Fräkenkärret kunde ingå i reservatsområdet.

I maj 1998 upprättade länsstyrelsen ett förslag till naturreservat för området. Förslaget sändes på remiss till Naturvårdsverket, Nyköpings kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Svenska Jägareförbundet samt vissa ideella organisationer.

Under remisstiden hade länsstyrelsen fått kännedom om att två s.k. nyckelbiotoper hade påträffats på den landstingsägda marken i anslutning till den av staten nyligen inköpta marken i områdets södra del. Eftersom Landstinget inte hade för avsikt att bedriva något skogsbruk inom dessa nyckelbiotoper tog Länsstyrelsen kontakt med Öknaskolan och Landstinget för att förhöra sig om möjligheterna att införliva dessa biotoper i det planerade naturreservatet. Denna kon-

takt ledde till att Landstinget, förutom de två nyckelbiotoperna, också var positiva till att avstå från skogsbruk på ytterligare skogs- och impedimentmark i anslutning till den statligt ägda marken och som därför skulle kunna ingå i naturreservatet. När dessutom Sjösa Gård AB ställde sig positiv till att låta den del av Fräkenkärret inkl. strandzonen som ligger inom fastigheten Trollesund 2:1 ingå i reservatet utan ersättningsanspråk, innebär detta att naturreservatet kunde utökas med en areal på ca 21 ha. Den utökade arealen utgjordes av ca 3 ha sjö/ träsk och ca 18 ha skogs- och myrmark inkl. de två nyckelbiotoperna. Dessa kontakter har alltså varit mycket positiva för naturvården eftersom de nytillkomna markägarna också accepterat att följa de föreskrifter som hade upprättats för den statligt ägda marken inom reservatet, vilket bl.a. innebär att skogen inom reservatet i huvudsak skall få utvecklas fritt.

Efter att ha beaktat de inkomna synpunkterna från remissorganen samt de synpunkter som framförts från de nytillkomna markägarna och efter samråd med Nyköpings kommun enligt 43 § naturvårdslagen fattade länsstyrelsen den 25 september 1998 beslutet om Fräkenkärrets naturreservat.

Naturvårdsverket/ länsstyrelsen har under hösten 2001 träffat en överenskommelse med Holmen Skog AB om förvärv av ytterligare ett 6,3 ha stort barrskogsområde med höga naturvärden i omedelbar anslutning till reservatets östra delar. Någon formell remisshantering med anledning av denna utökning har inte företagits. Däremot har länsstyrelsen haft underhandsamråd med bl.a. Nyköpings kommun, Holmen Skog AB och Naturvårdsverket.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. Därvid har närvarit landshövding Bo Holmberg, ordförande samt ledamöterna Greger Tidlund, Hans Ekström, Ingrid Fäldt, Viking Jonsson, Firat Nemrud, Birgitta Nilsson, Lotta Finstorp, Elina Linna, Sten E Karlsson, Kristina Malmnäs, Christina Andersson, Hélène Rheindorf, Iha Frykman och Gustaf Wachtmeister.

Bo Holmberg

Bo Westman

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Besvärshänvisning